26/02/2024

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Η φιλανθρωπία του αγίου Καλλινίκου, Μητροπολίτου Εδέσσης

/ Γνώμες

Η φιλανθρωπία του αγίου Καλλινίκου, Μητροπολίτου Εδέσσης

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

(Απομαγνητοφωνημένη ομιλία στο Γενικό Φιλόπτωχο Ταμείο της Ιεράς Μητροπόλεως Καστορίας, την 11-2-2024)

Θέλω νά εὐχαριστήσω ἐξ ὅλης ψυχῆς καί καρδίας τόν Σεβασμιώτατο ποιμενάρχη σας, διότι μέ προσκάλεσε νά ἔρθω σέ αὐτή τήν ἡμέρα καί νά ἔχω αὐτήν τήν ἐπικοινωνία μαζί σας. Καί τό θεωρῶ πάρα πολύ σημαντικό αὐτό γιατί καί ἄλλη

φορά ἔχω ἔρθει, μέ εἶχε καλέσει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, μακαριστός Σεραφείμ, καί ὁμίλησα σέ αὐτήν τήν συνάντηση καί εἶχα μείνει μέ τίς καλύτερες ἐντυπώσεις.

Θέλω νά πῶ ὅτι ἡ Καστοριά γιά μένα εἶναι πάρα πολύ σημαντική καί συνδέεται μέ τήν ζωή μου γιατί κατά ἕναν παράδοξο τρόπο μέσα στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ συνδεόμουν μέ ὅλους τούς προκατόχους τοῦ νῦν Μητροπολίτου. Μέ τόν μακαριστό Γρηγόριο, στοῦ ὁποίου τήν ἐνθρόνιση ἤμουν παρών καί τόν μακαριστό Σεραφείμ πού ἤμασταν ἀδελφοί καί φίλοι ἀπό τήν Ἀθήνα, ὅταν ὑπηρετούσαμε κάτω ἀπό τήν σκέπη καί τήν προστασία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, μακαριστοῦ κυροῦ Σεραφείμ καί, φυσικά, καί τώρα μέ τόν Μητροπολίτη Καλλίνικο μέ τόν ὁποῖο συνδέομαι πάρα πολλά χρόνια, τόν γνωρίζω ἀπό μαθητή Δημοτικοῦ Σχολείου καί Γυμνασίου στήν Ἔδεσσα.

Καί, βεβαίως, πάνω ἀπό ὅλα ἡ Καστοριά γιά μένα εἶναι πάρα πολύ ἀγαπητή διότι ἐδῶ ὑπηρετοῦσε ὡς στρατιώτης ὁ Γέροντάς μου, ὁ ἅγιος Καλλίνικος, τόν ὁποῖο ὑπηρέτησα 15 χρόνια, δηλαδή, ἤμουν μαζί του στήν Μητρόπολη 15 χρόνια καί ἀξιώθηκα νά τοῦ κλείσω τά μάτια στό νοσοκομεῖο καί ὁ ὁποῖος μοῦ ἔλεγε πάρα πολλές ἱστορίες ἀπό τότε πού ὑπηρετοῦσε ἐδῶ ὡς στρατιώτης καί ὁμιλοῦσε σέ Ναούς τῆς Καστοριᾶς. Γι’ αὐτό καί αἰσθάνομαι ἰδιαίτερη τιμή καί χαρά πού εἶμαι σήμερα ἀνάμεσά σας.

Τό θέμα αὐτό μέ προέτρεψε νά τό κάνω ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης σας, πού μοῦ εἶπε ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς τῆς Καστοριᾶς ἀγαποῦν τούς ἁγίους καί θέλουν νά ἀκοῦν γιά τούς ἁγίους. Ἔτσι ἐπέλεξα αὐτό τό θέμα, ὄχι γενικά γιά τήν ἁγιότητα τοῦ ἁγίου Καλλινίκου, πού εἶναι πάρα πολύ γνωστή, ἴσως ἀκοῦτε καί πολλά ἀπό τόν ποιμενάρχη σας, ἀλλά κυρίως γιά ἕνα θέμα πού ἔχει σχέση μέ τήν παροῦσα συνάντηση, πού εἶναι ἡ φιλανθρωπία, ὄχι κατά τόν ἅγιο Καλλίνικο, ἀλλά ἡ φιλανθρωπία τοῦ ἁγίου Καλλινίκου.

***

Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἀγαποῦσε πολύ τήν φιλανθρωπία, ἤθελε νά ἐξασκῆ φιλανθρωπικό ἔργο, ἀλλά τό σημαντικό εἶναι ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν φιλάνθρωπος καί ἐλεήμων. Τελικά, ἡ φιλανθρωπία στήν Ἐκκλησία δέν εἶναι ἁπλῶς μιά ἰδεολογία καί ἕνα κοινωνικό σύστημα, ἀλλά καρπός τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, εἶναι ἕνα θεολογικό ἔργο. Αὐτό θά τό διαρθρώσω σέ μερικές ἐπί μέρους ἑνότητες.

- **1. Κοινωνικό καί φιλανθρωπικό ἔργο**

Κατ’ ἀρχάς πρέπει νά πῶ ὅτι, ὅσοι γνωρίζουμε τά θεολογικά καί τά ἐκκλησιαστικά πράγματα, ξέρουμε ὅτι ὑπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου καί τῆς φιλανθρωπίας, δηλαδή, ἄλλο εἶναι τό κοινωνικό ἔργο καί ἄλλο εἶναι τό φιλανθρωπικό ἔργο.

Τό κοινωνικό ἔργο γίνεται ἤ πρέπει νά γίνεται ἀπό τήν ὀργανωμένη Πολιτεία, μέ

τά ὄργανά της, μέ τήν κοινωνική πρόνοια καί ἀποβλέπει στό νά ἱκανοποιῆ τίς σωματικές, οἰκονομικές καί οἰκογενειακές ἐλλείψεις καί ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων. Φυσικά, καί αὐτό τό ἔργο, ὅταν ἡ Πολιτεία ἀδρανῆ, ἡ Ἐκκλησία τό ἀναπληρώνει, ἄν καί μερικές φορές λοιδορεῖται γιά ἄλλα ζητήματα. Ἀλλά ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἕνας κοινωνικός θεσμός, ἔχει τήν θεολογία της πού ἀποβλέπει στήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, καί μέσα σέ αὐτό ἐξασκεῖ καί τό ἔργο της.

Αὐτό σημαίνει ὅτι τό φιλανθρωπικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας δέν ἀρκεῖται στό νά ἱκανοποιῆ μόνο τίς σωματικές ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο σῶμα, δέν ἔχει μόνο ὑλικές ἀνάγκες, ἀλλά ἔχει καί πνευματικές ἀνάγκες, ἔχει καί ἄλλες ἀναζητήσεις, θέλει ἀγάπη, χαρά, δικαιοσύνη κλπ. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπό ψυχή καί σῶμα καί, φυσικά, ἔχει μέσα του καί τό Ἅγιο Πνεῦμα· εἶναι κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωση Θεοῦ. Ὁπότε, ὅταν λέμε φιλανθρωπικό ἔργο, ἐννοοῦμε ὅτι πρέπει νά ἱκανοποιῆται ὁ ὅλος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἔχει δημιουργηθῆ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ.

Γιά παράδειγμα, μπορεῖ νά ἱδρύση κανείς ἕνα Γηροκομεῖο καί νά ἐξυπηρετήση τίς βιολογικές καί ὑλικές ἀνάγκες μερικῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐγκαταλελειμμένων γερόντων, ἀλλά θά πρέπει νά φροντίζη καί γιά τήν ψυχολογική καί πνευματική θεραπεία τους, ἀφοῦ ἀπό ὅλη τήν ζωή τους ἔχουν γεμίσει προβλήματα, πληγές ἐσωτερικές, ψυχικές, ἀλλά συγχρόνως καί ὑπαρξιακά καί πνευματικά προβλήματα.

Ἑπομένως, εἶναι ἀπαραίτητο στήν κοινωνία μας νά ἀσκῆται καί ἕνα εὐρύτατο κοινωνικό ἔργο σέ ἀνθρώπους πού τό ἔχουν ἀνάγκη, ἀλλά συγχρόνως αὐτό τό ἔργο πρέπει νά γίνεται μέ φιλανθρωπία, μέ πραγματική ἀγάπη καί μέ ὅραμα.

- **2. Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ὡς Κληρικός**

Ἀφοῦ ἔκανα αὐτήν τήν διάκριση μεταξύ κοινωνικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου, ἔρχομαι στό νά παρουσιάσω τόν ἅγιο Καλλίνικο, τόν Γέροντά μου, ὡς Κληρικό καί Ἐπίσκοπο-Μητροπολίτη.

Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν ἕνας ὁλοκληρωμένος ἄνθρωπος, εἶχε πάρα πολλά καί ἐξαιρετικά χαρίσματα. Ὡς ἄνθρωπος καί Κληρικός ἦταν, κατά τό δυνατόν, τέλειος.

Κατ' ἀρχάς ἦταν ἀληθινός **ἀσκητής.** Ὅταν τόν ἔβλεπε κανείς, δέν καταλάβαινε ὅτι εἶναι Μητροπολίτης, τόν ἐκλάμβανε ὡς ἕνα ἀσκητή τοῦ Ἁγίου Ὄρους· δέν διέφερε καθόλου ἀπό τούς ἐρημίτες ἀσκητές. Μέ ρώτησαν πολλοί, «πῶς ἦταν ὁ Γέροντάς σας;» καί ἐγώ τούς ἀπαντοῦσα: «Ἔχετε δεῖ τόν ἅγιο Παΐσιο; Ἦταν περίπου σάν αὐτόν». Καί, ὅταν μερικοί μέ ρώτησαν: «Πῶς λειτουργοῦσε ὁ Γέροντάς σας, ὁ ἅγιος Καλλίνικος;», τούς ἀπαντοῦσα: «Ἄν ἦταν ὁ ἅγιος Παΐσιος Μητροπολίτης, πῶς θά λειτουργοῦσε; Ἔτσι ἀκριβῶς λειτουργοῦσε ὁ ἅγιος

Καλλίνικος».

Πράγματι, ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν μιά **λειτουργική φύση**. Λειτουργοῦσε ὡς ἄγγελος, πού σημαίνει λειτουργοῦσε μέ κατάνυξη, μέ συναίσθηση τοῦ ἔργου πού ἐπιτελοῦσε. Προετοιμαζόταν γιά νά λειτουργήση καί ἤθελε νά ἐπικρατῆ ἀπόλυτη ἡσυχία μέσα στόν Ναό, ἰδιαιτέρως στό Ἱερό Βῆμα. Καί, ὅταν δέν ὑπῆρχε ἡσυχία, τήν ἐπέβαλλε. Ἔλεγε: «Κύριε ἐλέησον!». Τό ἔλεγε δυό-τρεῖς φορές γιά νά σταματήση κάθε συζήτηση μέσα στό Ἱερό Βῆμα καί στόν Ἱερό Ναό. Εἶχε συναίσθηση τοῦ τί ἀκριβῶς ἔκανε. Ἐπομένως, λειτουργοῦσε ὡς ἕνας ἄγγελος.

Ἐπί πλέον ἦταν ἕνας **φλογερός Ἱεροκήρυκας**. Μιλοῦσε μέ ἔνταση, μέ ζῆλο. Αὐτά πού ἔλεγε τά πίστευε, τά ζοῦσε, δέν ἔλεγε κάτι τό ὁποῖο δέν πίστευε. Ὁμοίαζε μέ τόν ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό καί ἐξωτερικά, ἀλλά καί στόν τρόπο τῆς συμπεριφορᾶς του καί τῆς ὁμιλίας του. Εἶχε διαβάσει πολύ τίς διδαχές τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ὁ ὁποῖος καταγόταν ἀπό τήν περιοχή τῆς γενέτειράς του, τό Θερμο, καί ἔτσι τόν ἀγαποῦσε πολύ, ἀλλά εἶχε τόν ἰδιαίτερο ζῆλο πού εἶχε ὁ ἅγιος Κοσμᾶς. Μάλιστα, ὅταν ἦταν Πρωτοσύγκελλος στήν Ἱερά Μητρόπολη Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας στό Μεσολόγγι αὐτός συνέταξε τά κείμενα τά ὁποῖα ἔστειλε ὁ τότε Μητροπολίτης Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος γιά τήν ἐπίσημη ἁγιοκατάταξη τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ἐνῶ ὁ λαός τόν τιμοῦσε ἀμέσως μετά τόν μαρτυρικό του θάνατο.

Πέρα ἀπό αὐτά ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν καί ἕνας ἄνθρωπος πού ἤξερε πολύ καλά τήν διοίκηση, ἦταν **διοικητική διάνοια καί διοικητική εὐφυΐα**. Δέν τό λέω ἐγώ, ἀλλά, ἄν διαβάση κανείς τίς Ἐγκυκλίους πού ἔχει γράψει, τό καταλαβαίνει. Μοῦ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση τό ὅτι μιά καθηγήτρια στήν Πατριαρχική Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία τῆς Κρήτης, ἡ ὁποία διδάσκει γιά τήν διοίκηση τῶν Ἐνοριῶν, ἡ κ. Ροδάνθη Ἀνδρουλιδάκη-Πετράκη, χωρίς ἐγώ νά τό γνωρίζω, τό εἶδα στήν τελευταία ἔκδοση τοῦ βιβλίου της, ἀλλά καί χωρίς καί ἐκείνη νά γνωρίζη τόν ἅγιο Καλλίνικο, διάβασε τίς Ἐγκυκλίους του καί ἐξεπλάγη ἀπό τήν εὐφυΐα του καί τήν διάνοιά του. Γι’ αὐτό ἔγραψε βιβλίο μέ τίτλο «Διοικητική διάνοια, ὁ ἅγιος Καλλίνικος Ἐδέσσης». Αὐτό τό βιβλίο τό διδάσκει στούς Κληρικούς καί τούς ὑποψηφίους Κληρικούς γιά τό πῶς ἕνας Κληρικός πρέπει νά διοικῆ τούς ἀνθρώπους καί νά χειρίζεται γενικότερα τά ἐκκλησιαστικά θέσμια.

Αὐτά ἦταν τά γενικά χαρίσματα τοῦ ἁγίου Καλλινίκου. Θά μποροῦσα νά σᾶς μιλάω ὧρες γι’ αὐτά, ἀλλά θά περιορισθῶ μόνον σέ αὐτά.

- **3. Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ὡς φιλόθεος καί φιλάνθρωπος**

Ὕστερα ἀπό αὐτά τά γενικά θά ἤθελα νά εἰσέλθω στό κύριο μέρος τῆς ὁμιλίας μου

πού εἶναι ὅτι ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν ὄντως φιλόθεος καί φιλάνθρωπος.

Ὑπάρχει πολύ μεγάλη σχέση μεταξύ τῆς φιλοθεΐας καί τῆς φιλανθρωπίας. Ὅταν λέμε φιλόθεος, ἐννοοῦμε αὐτόν πού ἀγαπᾶ τόν Θεό, καί ὅταν λέμε φιλάνθρωπος, ἐννοοῦμε αὐτόν πού ἀγαπᾶ τόν ἄνθρωπο. Καί ἐδῶ φαίνεται καί ἡ διάκριση μεταξύ τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου καί τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου γιά τό ὁποῖο ἔλεγα προηγουμένως.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ἕνας Πατέρας τοῦ 7ου αἰῶνος, ἔγραφε ὅτι ὁ φιλόθεος εἶναι καί φιλάνθρωπος, δηλαδή κάθε ἕνας πού ἀγαπᾶ τόν Θεό, ἀγαπᾶ καί τούς ἀνθρώπους. Ὁρίζει τήν φιλαυτία ὡς τήν «ἄλογον τοῦ σώματος φιλία», δηλαδή αὐτός πού εἶναι φίλαυτος, ἀγαπᾶ τό σῶμα του, ἐνδιαφέρεται νά μή κουραστῆ, νά μή δυσκολευθῆ, νά μήν πάθη κάτι τό σῶμα του. Γράφει, λοιπόν ὁ ἅγιος Μάξιμος ὅτι αὐτός πού ἔχει ἀπαλλαγῆ ἀπό τήν φιλαυτία εἶναι φιλόθεος, καί ἐπειδή εἶναι φιλόθεος εἶναι καί φιλάνθρωπος, ἀφοῦ ἀγαπᾶ ὅ,τι ἀγαπᾶ καί ὁ Θεός. Ἀντίθετα, ὅποιος εἶναι φίλαυτος, εἶναι μισόθεος καί μισάνθρωπος. Γράφει: «Μή ἔσο αὐτάρεσκος, καί οὐκ ἔσῃ μισάδελφος· καί μή ἔσο φίλαυτος, καί ἔσῃ φιλόθεος».

Ὁ ἅγιος Καλλίνικος εἶχε, πράγματι, αὐτό τό μεγάλο χάρισμα, δηλαδή ἀγαποῦσε πάρα πολύ τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους. Διότι ὁ Θεός εἶναι φιλάνθρωπος καί ἐκεῖνος πού ἀγαπᾶ τόν Θεό δέν μπορεῖ νά συμπεριφέρεται διαφορετικά ἀπό τόν Θεό. Θά δώσω μερικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα στά ὁποῖα φαίνεται ἡ φιλανθρωπία τοῦ ἁγίου Καλλινίκου.

Πρῶτον, ὁ ἅγιος Καλλίνικος δέν μιλοῦσε μόνο γιά τήν ἀγάπη, δέν δημιουργοῦσε ἁπλῶς Ἱδρύματα, οὔτε καί ἁπλῶς συγκροτοῦσε μερικές δομές φιλανθρωπίας, ὅπως θά σᾶς πῶ στήν συνέχεια, ἀλλά ἦταν ὁ ἴδιος στήν προσωπική του ζωή **ἀκτήμων.** Αὐτό εἶναι πολύ σημαντικό, γιατί μερικοί ἔχουν μεγάλη περιουσία, τήν ὁποία ἀποκτοῦν μέ ἄδικους τρόπους ἤ ἐκμεταλλευόμενοι τήν κατάσταση τῆς κοινωνίας, καί κάνουν καί ἕνα Ἵδρυμα γιά νά κατευνάσουν τίς ἐνοχές τους.

Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν πράγματι ἀκτήμων. Δέν εἶχε τίποτε στήν κατοχή του, οὔτε κτήματα οὔτε χρήματα. Ὅταν λάμβανε τόν μισθό του μέχρι νά λάβη τόν μισθό τοῦ ἐπόμενου μήνα, εἶχε ἐξαφανιστῆ. Καί ὅταν τύχαινε νά γίνη μιά ἔκτακτη Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καί ἔπρεπε νά λάβη μέρος σέ αὐτήν, καί ἐπομένως ἔπρεπε νά κατέβη στήν Ἀθήνα, ζητοῦσε δανεικά προκειμένου νά ἐκδώση τό ἀεροπορικό εἰσιτήριο. Ἦταν τελείως ἀκτήμων.

Καί ὅταν ἀρρώστησε καί ἔπρεπε νά πάη στό νοσοκομεῖο στό Λονδίνο γιά ἐγχείρηση γιά τόν ὄγκο στόν ἐγκέφαλο, εἶχε στήν διάθεσή του μόνο τά δύο τρίτα τοῦ μισθοῦ τοῦ μηνός ἐκείνου, πού δέν πρόλαβε νά σκορπίση. Γι’ αὐτό, πρίν νά ἀναχωρήση ἀπό

τήν Ἔδεσσα, ἄφησε στόν Γενικό Αρχιερατικό Ἐπίτροπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τά λίγα αὐτά χρηματικά ποσά, μέ ἕνα ἰδιόχειρο σημείωμα στό ὁποῖο ἔγραφε ὅτι, ἐάν δέν ἐπιστρέψη στήν Ἔδεσσα, δηλαδή ἐάν πεθάνη, τά λίγα αὐτά χρήματα νά κατατεθοῦν στό Γενικό Φιλόπτωχο Ταμεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἅγιος Καλλίνικος ἦταν ἐλεύθερος τελείως ἀπό κτήματα, χρήματα, δεν εἶχε τό πάθος τῆς φιλοκτημοσύνης καί τῆς φιλαργυρίας, ἐξασκοῦσε πλήρως αὐτήν τήν ἀσκητική ζωή, τηροῦσε τελείως τίς τρεῖς μεγάλες ἀρετές τῶν ἀσκητῶν καί μοναχῶν, πού εἶναι ἡ ἀκτημοσύνη, ἡ παρθενία καί ἡ ὑπακοή στήν Ἐκκλησία.

Δεύτερον, ὁ ἅγιος Καλλίνικος δέν ἦταν ἁπλῶς ἀκτήμων, ἀλλά συγχρόνως ἦταν καί **ἐλεήμων.** Τό ἕνα συνδέεται μέ τό ἄλλο. Ἀγαποῦσε πάρα πολύ τούς ἀνθρώπους καί ἔδινε ὅ,τι εἶχε, ὄχι μόνο χρήματα, ἀλλά ἔδινε καί τό ἴδιο του τόν ἑαυτό. Ἔδειχνε πολύ μεγάλη ἀγάπη σέ μαθητές, σέ φοιτητές, σέ ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι εἶχαν δυσκολίες στήν ζωή τους, καί προσφερόταν συνέχεια γιά νά λύση τά προβλήματά τους, ὄχι μόνο νά δίνη χρήματα, ἐπαναλαμβάνω, ἀλλά νά σκορπᾶ τήν ἀγάπη του καί τό ἐνδιαφέρον του. Αὐτό θά πῆ νά εἶναι κάποιος ἐλεήμων. (Ματθ. ε΄, 7)

Ὁ Χριστός στήν ἐπί τοῦ Ὄρους ὁμιλία Του μεταξύ τῶν ἄλλων Μακαρισμῶν ἐμακάρισε καί τήν ἀρετή τῆς ἐλεημοσύνης. Εἶπε: «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοί ἐλεηθήσονται» (Ματθ. ε΄, 7). Ἐλεήμων εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος, ὅπως ἔλεγε ὁ ἅγιος Παΐσιος, σκορπᾶ ἁπλόχερα τήν ἀγάπη του σέ ὅλους, κατά τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ ὅτι ὁ Θεός ἀγαπᾶ τούς πάντας, ὁ Ὁποῖος ἀνατέλλει τόν ἥλιο ἐπί δικαίους καί ἀδίκους καί βρέχει ἐπί πονηρούς καί ἀγαθούς (Ματθ. ε΄, 45)

Ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος στά «ἀσκητικά» του γράφει ὅτι κάποιος ἀπό τούς Πατέρας εἶπε ὅτι «ὁ ἐλεήμων, ἐάν μή γένηται δίκαιος, τυφλός ἐστιν». Δηλαδή, ἕνας πού ἐλεεῖ, ἀλλά δέν ἔχει δικαιοσύνη, εἶναι τυφλός. Προφανῶς ἐννοοῦσε τούς ἀνθρώπους ἐκείνους πού διαπράττουν ἀδικίες, καί δίνουν καί ἐλεημοσύνες. Ὅμως, ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ἐπεκτείνει τό νόημα τῆς ἐλεημοσύνης καί πέρα ἀπό τήν φαινομενική αὐτή ἀνθρώπινη δικαιοσύνη, ὅπως αὐτή κοινῶς νομίζεται, ὡς ἀπόδοση τοῦ δικαίου.

Γράφει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος ὅτι «ἐάν μή γένηται ὁ ἐλεήμων ὑπεράνωθεν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, οὐκ ἔστιν ἐλεήμων». Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν πρέπει νά ἐλεῆ τούς ἀνθρώπους ἀπό τά ὅσα ἔχει, ἀλλά «καί μετά χαρᾶς ὑπομένων τήν ἀδικίαν ὑπό τῶν ἑτέρων καί ἐλεῶν αὐτούς». Καί στήν συνέχεια γράφει ὅτι, ἄν κάποιος ἀκούση ἤ δῆ κάτι πού λυπεῖ τόν ἀδελφό του καί καίγεται ἡ καρδιά του ἀπό ἀγάπη γι' αὐτούς «καί οὗτος ἀληθῶς ἐλεήμων».

Ἀκόμη πρέπει νά θυμηθῶ καί ἕναν ἄλλο λόγο τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, ὁ ὁποῖος

στά κείμενά του θέτει ἕνα ἐρώτημα: «Τί ἐστί ἐλεήμων καρδία;». Καί ἀπαντᾶ: «Ἐλεήμων καρδία καῦσις ἐστί καρδίας ὑπέρ πάσης τῆς κτίσεως». Ἐλεήμων εἶναι αὐτός πού ἔχει πάρα πολύ μεγάλη ἀγάπη γιά ὅλη τήν κτίση. Καί συνεχίζει ὅτι ὁ ἐλεήμων ἔχει καύση καρδίας «ὑπέρ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν ὀρνέων καί τῶν ζώων καί τῶν δαιμόνων καί ὑπέρ παντός κτίσματος. Καί ἐκ τῆς μνήμης αὐτῶν καί τῆς θεωρίας αὐτῶν ρέουσιν οἱ ὀφθαλμοί αὐτοῦ δάκρυα».

Αὐτό εἶναι παρόμοιο μέ ἐκεῖνο πού βλέπετε ὅσοι ἔχετε διαβάσει τά κείμενα τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτη, ὅτι ὁ ἅγιος εἶχε τέτοια μεγάλη ἀγάπη, ἦταν τόσο πολύ ἐλεήμων γιά ὅλη τήν κτίση, πού, ὅταν στόν δρόμο εἶδε ἕνα φίδι τό ὁποῖο ἦταν κομματιασμένο καί σφάδαζε, γιά δυό-τρεῖς μέρες ἔκλαιγε ἀπό τόν πόνο πού ὑπάρχει σέ ὅλη τήν κτίση.

Ἑπομένως, ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν καί ἀκτήμων καί ἐλεήμων.

Τό τρίτο γνώρισμα τοῦ ἁγίου Καλλινίκου ἦταν ὅτι, ὅ,τι ἔκανε, τό ἔκανε κρυφά, ποτέ φανερά. Ἀγαποῦσε πάρα πολύ τόν **ἀφανῆ τρόπο**, σύμφωνα μέ τόν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ, ὅταν κάνουν τήν ἐλεημοσύνη νά μήν τό διατυμπανίζουν (Ματθ. στ΄3-4). Δέν τό ἔλεγε πουθενά, δέν τό μάθαινε κανείς οὔτε ἐγώ πού ἤμουν κοντά του.

Καί ἐπειδή μοῦ ἔδινε μερικά χρήματα κάθε μήνα γιά νά ἔχουμε γιά τό φαγητό τῆς Μητροπόλεως, προσπάθησα νά κρατάω λίγα στήν ἄκρη γιά ὧρες ἀνάγκης του, ἀλλά ἐκεῖνος, ὅταν τό κατάλαβε αὐτό, ἀμέσως μοῦ ζητησε ὅ,τι χρήματα δικά του κρατοῦσα καί σέ λίγες ὧρες τά ἐξαφάνισε. Καί τό ἔκανε αὐτό κρυφά, χωρίς ἐγώ νά γνωρίζω τίποτε.

Μάλιστα, ὅταν ἄκουγε ἕναν ἄνθρωπο, ἔχω συγκεκριμένο παράδειγμα στό μυαλό μου, ἕναν Κληρικό πού ἔλεγε ὅτι «ἐγώ βοήθησα αὐτόν καί τόν ἀνέδειξα καί ἀπό μένα αὐτός ἔγινε ἐπιστήμων» κλ.π, στενοχωριόταν ἀφάνταστα καί μοῦ ἔλεγε: «Γιατί τά λέει τώρα αὐτά; Δέν καταλαβαίνει ὅτι χάνει ὅλο τόν μισθό του;. Διότι, ὅταν ἐπαινῆ κανείς τόν ἑαυτό του γιά κάτι πού κάνει, ξεχρεώνεται, δέν θά τοῦ δώση τόν μισθό ὁ Θεός στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ». Ἄρα, ἀγαποῦσε πάρα πολύ τόν κρυφό, τόν μυστικό τρόπο.

Τό τέταρτο γνώρισμα, πού συνδέεται μέ ὅλα αὐτά πού εἶπα προηγουμένως, εἶναι ὅτι εἶχε μιά **ἀγάπη κενωτική**. Ὅταν λέμε κενωτική ἀγάπη, ἐννοοῦμε τήν ἀγάπη πού προσφέρεται, ἀδειάζει, αὐτή εἶναι ἡ ἄκρα κένωση τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν μιλᾶμε γιά τόν Χριστό ὅτι ἔχει ἀγάπη, ἐννοοῦμε ὅτι χωρίς νά ἀφήση τήν θεότητα Του, προσέλαβε ἀνθρώπινο σῶμα, προσέλαβε ἀνθρώπινη φύση καί ἦρθε καί ἔζησε μαζί μας.

Χρησιμοποιῶ πολλές φορές ἕνα παράδειγμα γιά νά μπορέσουν οἱ ἄνθρωποι νά

καταλάβουν τί σημαίνει ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τό νά ὑπῆρχε ἡ δυνατότητα κάποιος ἄνθρωπος προκειμένου νά βοηθήση ἕνα φίδι, νά εἰσέλθη μέσα στό φίδι καί νά γεννηθῆ ἀπό αὐτό.

Καί αὐτό μέν εἶναι ἀδύνατο νά γίνη, ἄν καί εἶναι κτιστά καί τά δύο, κτιστό τό φίδι, κτιστός ὁ ἄνθρωπος. Ὅμως μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ γίνεται κάτι πιό ἐκπληκτικό, δηλαδή τό ἄκτιστον ἑνώνεται μέ τό κτιστόν. Ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ γεννήθηκε ὡς ἄνθρωπος, χωρίς νά ἀφήση τήν θεότητά Του, ἦρθε κοντά μας, Τόν γνωρίσαμε, Τόν εἴδαμε, Τόν ψηλαφήσαμε, μᾶς ἔδειξε πολύ μεγάλη ἀγάπη, σταυρώθηκε καί ἀναστήθηκε. Γεννήθηκε σχεδόν μόνος μέ δύο ἀνθρώπους σέ μιά σπηλιά καί πέθανε μόνος Του σέ ἕναν Σταυρό. Αὐτό λέγεται ἄκρα ταπείνωση καί ἄκρα κένωση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Αὐτή εἶναι ἡ κενωτική ἀγάπη.

Σήμερα, ὅλοι μιλᾶνε γιά τήν ἀγάπη. Ποιά ὅμως εἶναι ἡ ἀληθινή ἀγάπη; Ἀληθινή ἀγάπη εἶναι αὐτή πού δέν ἔχει μέσα της τήν φιλαυτία. Ἡ ἀγάπη πού ἔχει συμφέρον, ἰδιοτέλεια δέν εἶναι ἀληθινή ἀγάπη. Ἡ πραγματική ἀγάπη εἶναι ἀνιδιοτελής, δέν ἔχει ἰδιοτέλεια, δέν ἔχει συμφέρον, εἶναι αὐτή πού κενοῦται, σταυρώνεται. Ρωτᾶ ἡ μητέρα τό παιδί ἄν τήν ἀγαπᾶ. Καί τό παιδί τῆς ἀπαντᾶ ὅτι τήν ἀγαπᾶ. Ἐκείνη μετά τό ρωτᾶ γιά τό πόσο τήν ἀγαπᾶ. Καί ἐκεῖνο ἀνοίγει τά χέρια του καί λέει: «Τόσο». Ἄν ρωτήσουμε κι ἐμεῖς τόν Χριστό πόσο μᾶς ἀγαπᾶ, θά ἀνοίξη τά χέρια Του σέ σχῆμα σταυροῦ. Αὐτήν τήν ἀγάπη ἔδειξε ὁ Χριστός στόν Σταυρό πού ἅπλωσε τά χέρια Του καί σταυρώθηκε γιά μᾶς.

Ὁπότε, ἡ ἀγάπη δέν εἶναι ἕνα συναίσθημα. Ὅλοι τραγουδᾶνε σήμερα γιά τήν ἀγάπη. Συναίσθημα εἶναι ἡ ἀγάπη; Ἡ ἀγάπη εἶναι σταυρός, εἶναι κένωση, εἶναι προσφορά, εἶναι θυσία, εἶναι ὑπέρβαση τοῦ ἐγώ.

Αὐτό ἀκριβῶς εἶχε ὁ ἅγιος Καλλίνικος. Ποῦ φαίνεται αὐτό; Θά μποροῦσα νά σᾶς πῶ πάρα πολλά παραδείγματα, ἀλλά θά ἀναφέρω δύο- τρία ἀπό αὐτά πού εἶναι πάρα πολύ χαρακτηριστικά.

Αὐτό φαίνεται στήν διαθήκη του. Ὅταν τοῦ εἶπαν οἱ γιατροί στήν Ἀθήνα ὅτι ἔχει ὄγκο στόν ἐγκέφαλο καί πρέπει νά πάη στό Λονδίνο γιά ἐγχείρηση -ἤμουν μαζί του καί πῆγα μαζί του στό Λονδίνο – πρίν φύγει, τό πρῶτο πού ἔκανε εἶναι ὅτι πῆγε σέ ἕναν Ἱερέα εὐλαβέστατο, νά κάνη μιά γενική ἐξομολόγηση τῆς ζωῆς του. Ἔπειτα παρεκάλεσε τόν π. Ἐπιφάνιο Θεοδωρόπουλο, ἕναν εὐλαβέστατο Κληρικό μέ τόν ὁποῖο εἶχαν συνεχῆ σχέση και ἐπικοινωνία, νά τοῦ ὑποδείξη κάποιον συμβολαιογράφο, προκειμένου νά τοῦ ὑπαγορεύση τήν διαθήκη του. Ἐκεῖ, στήν διαθήκη τήν ὁποία ὑπαγόρευσε μέ δάκρυα, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἔγραφε: *«Ἀκίνητον περιουσίαν δέν ἔχω. Χρήματα δέν ἔχω. Ἄν εὑρεθοῦν ὀλίγα χιλιόδραχμα, νά κατατεθοῦν εἰς τό Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως».*

Δέν παρέμεινε μόνο σέ αὐτό, ἀλλά προχώρησε καί πιό πέρα καί ἀνέφερε ποιό ἦταν τό καύχημά του, ποιά ἦταν ἦταν ἡ ἐν Χριστῷ καύχησή του. Τό ὑπαγόρευσε στήν διαθήκη του. *«Ἐκφράζω ἐκ τῶν μυχίων τῆς καρδίας μου τήν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην μου πρός τόν ἐν Τριάδι Θεόν ἡμῶν, διότι εἶμαι Ὀρθόδοξος Χριστιανός ἐκ γονέων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καί διότι μέ ἐτίμησε διά τῆς ὑψίστης τιμῆς τῆς Ἀρχιερατικῆς Χάριτος καί ἀνέθεσεν εἰς τήν ἐλαχιστότητά μου τήν διαποίμανσιν λαοῦ ἐκλεκτοῦ καί εὐλαβοῦς».* Αὐτός ἦταν ὁ πνευματικός του πλοῦτος καί γι’ αὐτόν ἐκαυχᾶτο!

Καί ποιό ἦταν τό ὅραμά του γιά τό ὁποῖο ἀγωνιζόταν σέ ὅλη τήν ζωή του, ὅπως τόν ἔζησα δέκα πέντε χρόνια κοντά του, ὅπως τό διαπίστωσα, ἀφοῦ ἤμουν ὁ μοναδικός του ὑποτακτικός θά ἔλεγα, πού ἤμουν μαζί του στήν Μητρόπολη καί παρέμενα μαζί του καί ἔβλεπα ὅλη τήν ζωή του; Τό ὅραμά του ἦταν ἡ ζωή τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ὅπως περιγράφεται στίς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων». Ζούσαμε στήν Μητρόπολη μιά κοινοβιακή ζωή, ἀλλά μέ τήν διαφορά ὅτι ὅλα τά ἔξοδα τῆς διατροφῆς μας ἦταν δικά του· δέν μέ ἄφηνε νά συνεισφέρω κι ἐγώ. Ἤθελε νά ἐφαρμοσθῆ παντοῦ καί μέσα στήν Μητρόπολή του καί στήν χριστιανική κοινωνία, αὐτό πού περιγράφεται, ἐπαναλαμβάνω, στίς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», καί στίς ἐπιστολές τῶν Ἀποστόλων, κυρίως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τόν ὁποῖο θαύμαζε καί, ὅταν μιλοῦσε γι’ αὐτόν, ἔλεγε «ὁ μέγας Παῦλος».

Ἐπίσης, ὅραμά του ἦταν ἡ ζωή τῶν Μαρτύρων καί τῶν Ἀσκητῶν. Ὅταν μιλοῦσε γιά τούς Μάρτυρες, καιγόταν, φλεγόταν ὁλόκληρος, διότι ἦταν καί ἕνας φλογερός Ἱεροκήρυκας, ὅπως εἶπα προηγουμένως. Τό ἴδιο ἔκανε καί γία τούς Ἀσκητές. Καί, βέβαια, τόν ἐνδιέφεραν πάρα πολύ οἱ ἀγῶνες τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν διατήρηση τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος. Ἀπό αὐτό τό ὅραμα δέν ἔκανε καμία ἔκπτωση καί παρέμεινε σέ ὅλη τήν ζωή του σαφέστατος καί συνεπέστατος σέ αὐτά τά ὁποῖα ὁμολόγησε κατά τήν ἡμέρα τῆς χειροτονίας του.

Τό λέω αὐτό, διότι ὑπάρχουν καί σήμερα διάφορα ἰδεολογικά ρεύματα καί κινήματα τά ὁποῖα κάνουν λόγο γιά τήν δικαιοσύνη, γιά τήν ἰσότητα, γιά τήν ἀγάπη κλπ, ἀλλά τό κάνουν μέσα ἀπό μιά ἄλλη προοπτική. Ἐμεῖς στήν Ἐκκλησία, ὅπως τό εἶδα κοντά στόν ἅγιο Καλλίνικο, μιλᾶμε γιά μιά ἀγάπη καί φιλανθρωπία, πού εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι τό ὅραμα καί ἡ ζωή τῆς Πεντηκοστῆς. Γιατί, ὅταν κανείς δέχεται μέσα του τό Ἅγιο Πνεῦμα καί ἔχη μέσα του τήν χαρά καί τήν ἀγάπη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δέν μπορεῖ στήν συνέχεια νά παραμείνη ἀσυγκίνητος ἀπό τά βάσανα καί τόν πόνο τῶν ἀνθρώπων. Αὐτό τό βλέπουμε καί στήν ζωή τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ, ὁ ὁποῖος, ὅταν γνώρισε τόν Χριστό μέ τό Ἅγιον Πνεῦμα, συνεχῶς παρακαλοῦσε τόν Θεό γιά ὅλον τόν κόσμο, νά γνωρίσουν καί αὐτοί τόν Χριστό ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

Ἕνας μεγάλος σύγχρονος θεολόγος, ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκι, ἔλεγε ὅτι οἱ Χριστιανοί στήν πρώτη ἐποχή ζοῦσαν μέ τήν αἴσθηση ὅτι εἶναι πολίτες κάποιας ἄλλης βασιλείας καί ὄχι ἁπλῶς πολίτες τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους· καί ζοῦσαν μέ τήν αἴσθηση ὅτι ἡ ζωή καί ἡ πολιτεία τους, ἡ κοινωνία τους ἦταν ὁ οὐρανός, ὅπως γράφει καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν πρός Ἑβραίους ἐπιστολή του: «Οὐ γάρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλά τήν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἑβρ. ιγ΄, 14). Γράφει, λοιπόν, ὁ θεολόγος αὐτός ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνα «προκεχωρημένο φυλάκιο τοῦ οὐρανοῦ στήν γῆ» ἤ μιά «ἀποικία τοῦ οὐρανοῦ στήν γῆ». Οἱ πρῶτοι Χριστιανοί ζοῦσαν τήν Ἐκκλησία ὡς τό ἀκρότατον, ὡς τό προκεχωρημένο φυλάκιον τῆς αἰώνιας ζωῆς, τοῦ Παραδείσου. Αὐτό τό ζοῦσε στήν κυριολεξία ὁ ἅγιος Καλλίνικος.

- **4. Τό φιλανθρωπικό του ἔργο στήν Μητρόπολη**

Πρέπει νά ἀναφερθῶ καί στό πῶς ἀσκοῦσε τό φιλανθρωπικό του ἔργο. Αὐτό πού βίωνε, αὐτό πού ἀγαποῦσε, αὐτό πού ζοῦσε, αὐτό πού ὁραματιζόταν ἤθελε νά τό ὑλοποιῆ στόν εὐρύτερο χῶρο τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς κοινωνίας.

Γι’ αὐτό, ὅταν πῆγε ὡς Μητροπολίτης στήν Μητρόπολη Ἐδέσσης Πέλλης καί Ἀλμωπίας, τό πρῶτο πού ἔκανε ἦταν ὅτι ἵδρυσε ἕνα Γενικό Φιλόπτωχο Ταμεῖο καί μετά ἔδωσε ἐντολή σέ κάθε Ἐνορία νά ὑπάρχουν τά Φιλόπτωχα Ταμεῖα. Καί εἶναι πάρα πολύ χαρακτηριστική ἡ Ἐγκύκλιος τήν ὁποία ἔκανε, προκειμένου νά ἱδρυθῆ τό Φιλόπτωχο Ταμεῖο. Μέσα σέ αὐτήν διατρέχει ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι ἁπλῶς νά ἱδρυθῆ ἕνα Φιλόπτωχο Ταμεῖο γιά νά βοηθοῦμε τούς πτωχούς, ἀλλά τό πῶς θά τεθῆ μέσα σέ γνήσια ἐκκλησιαστικά καί θεολογικά πλαίσια.

Στήν Ἐγκύκλιό του θέτει τήν ἐκκλησιολογία τῆς ἀγάπης:

«Τό διακριτικόν γνώρισμα τῶν Χριστιανῶν εἶναι, ὡς γνωστόν ἡ ἀγάπη, κατά τούς κυριακούς λόγους, “ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοί μαθηταί ἐστε, ἐάν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις” (Ἰωάν. ιγ΄, 35). Ἡ “καινή ἐντολή”, ἡ Χριστιανική ἀγάπη,

ἔχει περιεχόμενον, μεταφράζεται εἰς ἔργα φιλανθρωπίας. Ὁ Χριστιανός εἶναι μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας καί ὡς μέλος ἔχει σύνδεσμον ἁρμονικόν μέ τά λοιπά μέλη». Οἱ πάσχοντες, οἱ ὑποφέροντες, οἱ ἐνδεεῖς, εἶναι ἀδελφοί του, εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ Πατρός, τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀδελφοί τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεώς μας, αὐτοῦ του Σωτῆρος Χριστοῦ. Ὁ Κύριος, ὡς Κριτής τῆς Οἰκουμένης, θά εἴπῃ εἰς τούς ἐλεήμονας ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνί τούτων τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε. (Ματθ. κέ, 40).

Ἐπίσης, ἀναφέρει ὅτι αὐτή ἡ ἀγάπη ἐφαρμόσθηκε στήν ἱστορία καί δέν εἶναι μιά θεωρία. Γράφει:

«Τήν ἐντολήν αὐτήν τῆς Ἀγάπης κατενόησαν καί ἐφήρμοσαν οἱ ἀνά τούς αἰῶνας ὀπαδοί τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης καί προπαντός οἱ Ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Παροιμιώδης ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί ἄλλων Θεοφόρων Πατέρων. Εὐρύτατον καί συγκινητικώτατον τό φιλανθρωπικόν ἔργον τοῦ Μεγάλου Βασιλείου».

Ἔπειτα τονίζει ὅτι ἡ φιλανθρωπία εἶναι κατ' ἐξοχήν Χριστιανικό ἔργο:

«Αὐτήν τήν παράδοσιν θά πρέπῃ καί ἡμεῖς νά συνεχίσωμεν. Ἡ φιλανθρωπία εἶναι ἔργον καθαρῶς Χριστιανικόν. Ἐπί πλέον αἱ ἀνάγκαι τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μας εἶναι πολλαί καί δέν πρέπει νά κωφεύσωμεν καί νά ἀδρανήσωμεν».

Καί προτρέπει ὅλους τούς Κληρικούς νά κινηθοῦν δραστηρίως πρός τόν σκοπό αὐτόν:

«Ὅλοι οἱ Κληρικοί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὀφείλομεν νά κινηθῶμεν δραστηρίως διά τήν ἄνθησιν τῆς Φιλανθρωπίας, διά τήν ἀνακούφισιν τῶν δυστυχῶν ἀδελφῶν μας, διά τήν ἐνίσχυσιν τῶν πενομένων τέκνων τοῦ Θεοῦ καί Πατρός».

Βλέπετε τό ὅραμα αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Μητροπολίτου. Καί ξέρετε αὐτό τό ὅραμα τό λέμε συνεχῶς, ἀλλά δέν ξέρω κατά πόσο τό καταλαβαίνουμε. Δηλαδή, ὑπάρχει ἡ «Κυριακή Προσευχή», πού μᾶς δίδαξε ὁ Χριστός, τό γνωστόν «Πάτερ ἡμῶν». Πῶς ἀρχίζει ἡ Κυριακή Προσευχή; «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

«Πάτερ», σημαίνει ὅτι ἔχουμε Πατέρα, ἄρα δέν εἴμαστε ὀρφανοί· ὅ,τι καί νά συμβαίνη στήν ζωή μας, δέν εἴμαστε ὀρφανοί, ἔχουμε Πατέρα. «Ἡμῶν», ὁ Πατέρας αὐτός ὁ οὐράνιος δέν ἔχει μόνο ἕνα παιδί, δέν λέμε «Πάτερ μου», ἀλλά «Πάτερ ἡμῶν», ἄρα ἔχουμε καί ἀδέλφια, δέν εἴμαστε μοναχοπαίδια. Καί λέμε «ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς», δηλαδή ὁ Πατέρας μου εἶναι στόν οὐρανό, αὐτή εἶναι ἡ πατρίδα μου, ἄρα ἐκεῖ πρέπει νά πάω, στό σπίτι τοῦ Πατέρα μου. Βλέπετε, λοιπόν, ἡ πρώτη φράση τῆς προσευχῆς πού μᾶς δίδαξε ὁ Χριστός δείχνει ὅτι δέν εἴμαστε ὀρφανοί,

ὅτι δέν εἴμαστε μοναχοπαίδια, δέν εἶναι ἐδῶ ἡ πατρίδα μας, ἀλλά ἡ πατρίδα μας εἶναι ὁ οὐρανός.

Αὐτό τό ὅραμα εἶναι τῆς φιλανθρωπίας καί μέ αὐτό ζοῦσε ὁ ἅγιος Καλλίνικος. Ἔτσι ἵδρυσε Οἰκοτροφεῖα, γιά νά πηγαίνουν τά παιδιά νά σπουδάζουν. Καί εἶναι πάρα πολύ χαρακτηριστικό τό τί γράφει στήν Ἐγκύκλιό του, πού δείχνει τόν θεολογικό σκοπό τοῦ Ἱδρύματος αὐτοῦ. Δηλαδή, ἵδρυσε ἕνα μεγάλο Οἰκοτροφεῖο στήν Ἔδεσσα, γιά περίπου 50-60 ἀγόρια, καί ἄλλα δυό μικρότερα Οἰκοτροφεῖα γιά κορίτσια καί λειτουργοῦσε καί ἕνα ἄλλο Οἰκοτροφεῖο στά Γιαννιτσά, σέ μιά Ἐνορία. Γράφει στήν Ἐγκύκλιό του :

«Φανερόν εἶναι, ὅτι οἱ Νέοι καί μάλιστα οἱ μαθηταί διατρέχουν πολλούς κινδύνους. Ἰδιαιτέρως οἱ μαθηταί τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἐκ τῶν Χωρίων καταγόμενοι, ὑποφέρουν ποικιλοτρόπως. Πολλάκις διαμένουν εἰς ἀνθυγιεινά δωμάτια καί στεροῦνται τῆς ἀπαραιτήτου τροφῆς καί θερμάνσεως ἐν καιρῷ χειμῶνος. Ἔχομεν περιπτώσεις μαθητῶν οἱ ὁποῖοι ἐλιποθύμησαν ἐν ὥρᾳ μαθήματος, διότι ὑπεσιτίζοντο. Ἐκτός ὅμως αὐτῶν τῶν κινδύνων ὑπάρχουν καί κίνδυνοι ἠθικοί. Πολλά παιδάκια ἔρχονται ἀπό τά Χωρία των μέ καλάς διαθέσεις, μέ ἀγνότητα καί καθαρότητα καί μέ τόν σκοπόν νά γίνουν χρήσιμοι εἰς ἑαυτούς, εἰς τήν οἰκογένειά των καί εἰς τήν Κοινωνίαν καί κινδυνεύουν νά φθαροῦν καί νά διαφθαροῦν.

Ἀπέναντι αὐτῶν τῶν μαθητῶν ἡμεῖς οἱ μεγαλύτεροι κατά τήν ἡλικίαν ἔχομεν ὑποχρεώσεις. Ἔχομεν καθῆκον νά τούς βοηθήσωμεν, καί νά τούς προστατεύσωμεν».

Ἀκριβῶς πρός τόν σκοπόν αὐτόν ἡ Ἱερά Μητρόπολις ἐθεμελίωσε, πρό ἐτῶν ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτῆς Οἰκοτροφεῖον, εἰς τό ὁποῖον θά διαιτῶνται δωρεάν ἄποροι μαθηταί, ἄριστοι εἰς τό ἦθος καί ἐπιμελεῖς εἰς τά μαθήματα.

Ἐπιθυμοῦμεν σφόδρα νά καταστήσωμεν τό Οἰκοτροφεῖον κυψέλην πνευματικήν, φυτώριον Ἐκκλησιαστικόν καί Ἐθνικόν, ἀνθόκηπον πνευματικόν. Ἀπό αὐτό ἀναμένομεν νά ἐκπηδήσουν οἱ αὐριανοί ἡγέτες τά αὐριανά κοινωνικά στελέχη.

Καί στήν συνέχεια γράφει ἕνα πολύ ὡραῖο:

«Δέν εἶναι δύσκολον, οὔτε ἀπίθανον, οὔτε πρωτοφανές ἔν περιφρονημένον παιδάκι, εἷς μαθητής Γυμνασίου, ὁ ὁποῖος σήμερον τρέμει ὡς σπουργίτης, αὔριον ν' ἀποβῇ μεγάλη Ἐκκλησιαστική Προσωπικότης, Ἐθνικός ἥρως καί Κυβερνήτης τῆς Πατρίδος καί νά προσφέρη τοιαύτας ὑπηρεσίας ὥστε θά ἤξιζε καί μόνον χάριν αὐτοῦ νά ἱδρυθῇ Οἰκοτροφεῖον».

Ἐπίσης, φρόντισε καί γιά Γηροκομεῖο καί μάλιστα μέσα σέ μιά Ἱερά Μονή. Καί ἐδῶ ἀκριβῶς βλέπουμε τήν θεολογία του, διότι δέν ἀπέβλεπε ἁπλῶς στό νά βάλη ἕναν ἡλικιωμένο μέσα σέ ἕνα Γηροκομεῖο, ἔτσι ὅπως βάζουμε κάποια πράγματα στοιβαγμένα σέ μιά ἀποθήκη, ἀλλά τό ἔθετε σέ θεολογική βάση. Γράφει:

«Ἔχει διαπιστωθῇ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν δέν δίδεται ἡ δέουσα σημασία καί δέν ἀποδίδεται ὁ προσήκων σεβασμός πρός τούς Γέροντας. Πολλά τέκνα θεωροῦν τούς Γέροντας Γονεῖς των βάρος δυσβάστακτον καί δέν θέλουν νά ζοῦν μέ αὐτούς εἰς τήν αὐτήν στέγην. Γέροντες Γονεῖς πίνουν ἐγκαταλελειμμένοι τό ποτήριον τῆς ζωῆς. Τέκνα ἔχουν καί δέν ἔχουν. Νέοι πολλοί ὑπάρχουν καί δι' αὐτούς δέν ὑπάρχουν. Βαρύς ὁ πόνος τῆς ἐγκαταλείψεως καί μάλιστα εἰς τήν γεροντικήν ἡλικίαν.

Ἀπέναντι αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τήν δύσιν τῆς ἐπιγείου ζωῆς, οἱ νεώτεροι ἔχομεν καθήκοντα. Αὐτοί εἶναι Γονεῖς μας. Εἶναι εὐεργέται μᾶς. Ὁ Ἅγιος Θεός παραγγέλλει: "ἀπό προσώπου πολιοῦ ἐξαναστήσῃ καί τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου" (Λευϊτικόν ιθ΄,37). Ἔχομεν ὑποχρέωσιν στοιχειώδη νά περιθάλπωμεν τούς Γέροντας καί νά ἀπαλύνωμεν τόν πόνο αὐτῶν.

Αὐτό τό καθῆκον τῆς περιθάλψεως τῶν ἀπροστατεύτων Γερόντων ἐδημιούργησε τά κατά τόπους Γηροκομεῖα. Δυστυχῶς εἰς ὁλόκληρον τήν Μητροπολιτικήν Περιφέρειαν ἡμῶν δέν ὑπάρχει Γηροκομεῖον, τό ὁποῖον εἶναι τόσον ἀπαραίτητον».

Καί συνεχίζει παρακάτω:

«Ὁραματιζόμεθα νά κατασκευασθῇ εἰς τό ἥσυχον περιβάλλον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἕν λιμάνι διά τούς κουρασμένους γέροντας. Ἐκεῖ θά ἀναπαύωνται ἐκ τῶν κόπων τῆς ζωῆς. Θά εὑρίσκουν τά ἀπαραίτητα πρός ἄνετον συντήρησίν των. Ἐκεῖ –προσέξτε το– *τῇ φροντίδι τῶν εὐλαβῶν μοναχῶν, θά λαμβάνουν τό εἰσιτήριον διά τήν αἰωνιότητα. Θά φεύγουν ἐντεῦθεν ἐν Μετανοίᾳ καί ἐξομολογήσει, ἐφωδιασμένοι μέ τό Φάρμακον τῆς Ἀθανασίας».*

Καί καταλήγει:

«Οἱ Γέροντες εἶναι συμπαθεῖς. Οἱ Γέροντες εἶναι ἄξιοι σεβασμοῦ καί εὐγνωμοσύνης. Μή λησμονῶμεν τούς Γέροντας. Μή λησμονῶμεν, ὅτι, ἄν ὁ Κύριος ἐπιτρέψῃ, θά γηράσωμεν καί ἡμεῖς. Ὁ Σοφός Σειράχ συμβουλεύει "μή ἀτιμάσῃς ἄνθρωπον ἐν γήρᾳ αὐτοῦ καί γάρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσιν" (Σειράχ 8, 6).

Ἐπίσης, ἵδρυσε Κατασκηνώσεις, πήγαινε στίς Κατασκηνώσεις καί μιλοῦσε μέ τά παιδιά, μιλοῦσε μέ τό γέλιο, μέ τό ἀστεῖο, μέ τά ὡραῖα ἀνέκδοτα τά πετυχημένα,

τήν Νά

τελειώσω λέγοντας ὅτι σᾶς μίλησα γιά πράγματα πού εἶδα καί ἄκουσα, δέν σᾶς μίλησα γιά πράγματα πού διάβασα ἤ πληροφορήθηκα ἀπό ἄλλους. Ἰσχύει ἀναλογικά αὐτό πού ἔλεγε ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστής Ἰωάννης: «Ὅ ἀκηκόαμεν, ὅ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὅ ἐθεασάμεθα καί αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περί τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν» (Ἰωάν. α΄, 1)

Ρωτήθηκε κάποιος γιά τό «ποιός εἶναι καλός μοναχός» καί ἀπάντησε: «Ἐγώ δέν εἶμαι καλός μοναχός, ἀλλά γνώρισα καλούς μοναχούς». Κατά τόν ἴδιο τρόπο, ὅταν μέ ρώτησε κάποιος γιά τό «ποιός εἶναι καλός Ἐπίσκοπος», τοῦ ἀπάντησα ὅτι «Δέν εἶμαι καλός Ἐπίσκοπος, ἀλλά γνώρισα ἕνα καλόν Ἐπίσκοπο, ἕναν ἅγιο Ἐπίσκοπο, τόν ἅγιο Καλλίνικο, τόν Γέροντά μου».

Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἦταν ὄντως φιλάνθρωπος καί ἐλεήμων, γι’ αυτό καί ὁ Φιλάνθρωπος καί Ἐλεήμων Θεός τόν ἐλέησε. Ὁ ἴδιος στήν διαθήκη του, ἀφοῦ ὑπαγόρευσε τί ἔπρεπε νά πῆ, στό τέλος κατέληξε: *«Τό ἔλεος τοῦ Κυρίου ἄς μέ συνοδεύση κατά τήν ἐκ τοῦ ματαίου τούτου κόσμου ἐκδημίαν μου».*

Καί γι’ αὐτό ὁ Φιλάνθρωπος καί Ἐλεήμων Θεός τόν ἐλέησε πλούσια καί τέθηκε στό ἁγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ πρῶτος ἅγιος Ἐπίσκοπος ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τά τελευταῖα 200-300 χρόνια. Καί μακάρι νά συνεχίσουν, καί ὑπάρχουν

καί ἄλλοι ἅγιοι Ἐπίσκοποι, ὥστε νά ποιμαίνουν τόν λαό τοῦ Θεοῦ καί νά τόν ὁδηγοῦν εἰς νομάς σωτηρίους.

Θέλω νά σᾶς εὐχαριστήσω θερμά γιατί εἴχατε αὐτήν τήν καλοσύνη νά μέ ἀκούσετε καί πρέπει νά πῶ ὅτι παρατηροῦσα καί ἔβλεπα ὅτι μέ παρακολουθούσατε μέ κομμένη τήν ἀναπνοή. Δέν ὀφείλεται στόν δικό μου λόγο, ἀλλά στό ὅτι ὁμίλησα γιά ἕναν ἅγιο Ἐπίσκοπο, τόν ἅγιο Καλλίνικο. Γι’ αὐτό παρακαλῶ τόν ἅγιο Καλλίνικο, διά πρεσβειῶν καί τοῦ δικοῦ σας Ἐπισκόπου, πού ἔχει τό ὄνομα τοῦ ἁγίου Καλλινίκου, νά πρεσβεύη γιά ἐσᾶς, γιά ὅλους μας.

Ὅταν ἐκεῖνος τελείωνε κάθε θεία Λειτουργία καί ἦταν χαρούμενος, στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ἔλεγε: *«Γιά τήν χαρά πού μοῦ δώσατε σᾶς εὐλογῶ μέ τά δυό μου τά χέρια. Νά ἔχετε τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ καί τοῦ Ἰακώβ τά ἀγαθά».* Αὐτό σᾶς εὔχομαι κι ἐγώ μέ ὅλη μου τήν ψυχή.